

CV 1271

UNIVERSITATEA DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE

No. 357

Considerațiuni generale asupra luptei antivenerice și primele ei începuturi în Principatele-Române

TEZĂ

PENTRU DOCTORAT ÎN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE
PREZENTATĂ ȘI SUSTINUTĂ ÎN ZIUA DE

1. Iulie 1927

DE

Medic Locot. **COSCIUȘCO VALERIAN**

1 9 2 7

„FRATERNITAS” INSTITUT DE ARTE GRAFICE
CLUJ, STR. BARON L. POP 10

440003097

UNIVERSITATEA DE MEDICINA SI FARMACIE CAROL DAVILA BUCURESTI

Considerațiuni generale asupra luptei antivenerice și primele ei începuturi în Principatele-Române

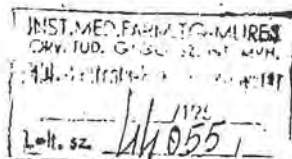
PENTRU DOCTORAT ÎN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE
PREZENTATĂ ȘI SUSȚINUTĂ ÎN ZIUA DE

..... 1927

DE

Medic Locof. **COSCIUȘCO VALERIAN**

24 MAY 2005

1 9 2 7

UNIVERSITATEA DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE DIN CLUJ

Decan: D-nul Prof. Dr. *Titu Vasiliu*

Profesorii :

Patologia generală și experimentală	Prof. Dr	<i>Botez A. M.</i>
Istologie și embriologie umană	" "	<i>Drăgoiu I.</i>
Clinica infantilă	" "	<i>Gane T.</i>
" ginecologică și obstetricală	" "	<i>Grigoriu Cr.</i>
Istoria medicinei	" "	<i>Guiart I.</i>
Clinica medicală	" "	<i>Hațiegan I.</i>
" chirurgicală)	" "	<i>Jacobovici I.</i>
Medicină operatoare)		
Farmacologie și farmacognozie	" "	<i>Martinescu Gh.</i>
Clinica oftalmologică	" "	<i>Michail D.</i>
" neurologică	" "	<i>Minea I.</i>
Medicină legală	" "	<i>Minovici N.</i>
Igienă și igienă socială	" "	<i>Moldovan I.</i>
Radiologia medicală	" "	<i>Negru D.</i>
Fiziologia umană	" "	<i>Nițescu I. I.</i>
Farmacia chimică și galenică	" "	<i>Pamfil Gh.</i>
Anatomia descriptivă și topografică	" "	<i>Papilian V.</i>
Clinica oto-rino-laringologică (agr.))	" "	<i>Predescu-Rion I.</i>
Clinica stomatologică (supl.))		
Clinica dermato-venerică	" "	<i>Tătaru C.</i>
Chimia biologică	" "	<i>Thomas P.</i>
Clinica psihiatrică	" "	<i>Urechia C.</i>
Anatomia patologică	" "	<i>Vasiliu T.</i>

Juriul de promoțiune :

Președinte: D-nul Prof. Dr. *Tătaru C.*

Membrii	{	D-l Prof. Dr	<i>I. Moldovan</i>
		" "	<i>M. Botez</i>
		" "	<i>I. Minea</i>
		" "	<i>I. Drăgoiu</i>

Membru supleant: D-l Docent Dr. *V. Bologa*

Prefață

Obținerea titlului de doctor, este pentru studentul în Medicină, unul dintre cele mai însemnate evenimente din viață. Este foarte natural ca sufletul candidaților să vibreze mai tare în clipele când își susțin teza de doctorat. Este, după cât mi-au povestit prietenii cari au trecut prin asemenea clipe, este o neliniște, o teamă amestecată cu bucurie, un întreg complex de sentimente foarte variate și cari încearcă să pună stăpânire pe întreaga ta ființă. Și dacă pentru cei mai mulți, atât pentru Domnii profesori cât și pentru asistența din sală, susținerea tezei este o simplă formalitate, pentru candidatul care se află așezat în mijlocul primului rând de scaune, pentru dânsul este un fapt însemnat, este consfințirea unui lung șir de ani, petrecuți de multe ori, în necazuri, într'o muncă adsiduă și obositoare totodată. Îmi dau de pe acuma seama că, în ziua susținerii tezei mele, nu voi face nici eu excepție dela marea mulțime a candidaților, mă voi simți tot așa de neliniștit ca și ceilalți. Prin modesta mea lucrare, mă străduiesc din toate puterile mele, ca să atrag de partea mea bunăvoința întregului Juriu, rugându-l să judece cu indulgență lipsurile și scăderile inerente tuturor începătorilor. Privită și judecată prin prisma bunăvoinței, se va putea spune despre lucrarea mea, întrebuițând un vechiu proverb latin, că deși îmi lipsesc puterile pentru tratarea unui subiect atât de vast, nu mi-a lipsit totuș voința. Rămâne la aprecierea Onoratului Juriu de a se pronunța dacă această voință a mea a putut sau nu să ducă la bun sfârșit, lucrul început.

Țin de datoria mea de a aduce pe această cale sincere mulțumiri Domnului profesor Tătaru, care a primit a presida această teză. Imprejurările, în cari D-sa mi-a întins o mână de ajutor, mă obligă pentru totdeauna de a-i fi recunoscător. Aceiaș stimă și recunoștință păstrez și voiu păstra Domnului Docent Bologa, pentru ajutorul și indicațiile ce mi le-a dat la alcătuirea acestei teze îndrumându-mi pașii pentru colectarea materialului necesar și punându-mi la dispoziție toate izvoarele de informațiune.

Părinților mei, pentru sacrificiile ce le-au făcut pentru mine, crescându-mă și susținându-mă la învățătură, în această zi de încoronare a străduinților, toată dragostea și devotamentul fiului lor. Păstrez și voiu păstra neștearsă amintirea zilelor petrecute între prietenii de școală, asigurându-i de acelaș spirit camaraderesc și dragoste desinteresată.

Exprim profunda mea recunoștință Ministerului de Războiu, al cărui bursier am fost în tot decursul studiilor mele și sper că, în decursul carierei mele medico-militare, voiu răsplăti sacrificiile ce s'au făcut pentru întreținerea mea la studiu. Șefilor mei ierarhici superiori, stimă și considerație.

Introducere

După terminare războiului mondial, din care țara noastră s'a ales cu hotarele rotunjite și mărite, convingerea despre importanța capitalului uman își face tot mai mulți aderenți. A proteja acest capital uman, a-i crea condiții favorabile pentru dezvoltare, a-l întări și a-l selecționa, a-l feri de toate primejdiile ce-l amenință, iată atâtea și atâtea probleme, pe cari se străduiește a le rezolva știința numita Eugenie, după Dnul Prof. Moldovan: Igiena Națiunii. În cadrul acestor preocupări intră și lupta contra bolilor sociale, cari se pun deacurmezișul în drumul pe care Igiena Națiunii, dorește să-l parcurgem. Între bolile sociale, un loc important îl ocupă veneriile. Primejdia ce o constituie bolile venerice pentru societate și națiune e cunoscută de mult. Luptă antivenerică, în adevăratul înțeles al cuvântului, începe în Europa imediat după ce sifilisul și-a făcut apariția pe bătrânul nostru continent. Măsurile de profilaxie socială luate în contra sifilisului datează dela începutul secolului al XVI-lea. La început măsuri aspre și barbare, au suferit în decursul veacurilor o neconținută transformare până ce au ajuns la starea actuală. A face istoricul luptei duse contra bolilor venerice, dela începutul secolului al XVI-lea și până în zilele noastre, este operă pe cât de frumoasă, pe atât de grea și nici nu s'ar putea cuprinde în cadrul restrâns al unei teze de doctorat. Subiectul tezei mele se va limita doar la o infimă parte a acestei mari probleme. Mă voi strădui să abordez chestiunea luptei antivenerice la noi în țară și anume în Principatele-Române dela semnalarea primejdiei venerice și până la unirea ambelor Principate. Atenția mea se concentrează asupra unei perioade relativ scurte (aproximativ cincizeci de ani). Cunoscând istoria luptei antivenerice de la primele ei începuturi, înbogățindu-ne cunoștințele cu acele fapte înmormântate în taina trecutului nostru, ne vom simți mai cu respect față de înaintașii noștri, față de tot ce au creat ei. Vom da la o parte simțământul de sfidare ce încolțeste foarte adese ori la generațiile actuale, abătându-le din calea cea adevărată a res-

pectului ce se cuvine tuturor acelorora, cari au netezit drumurile prin munca lor fără de preget și datorită cărorora, ne găsim acolo, unde ne aflăm astăzi.

Înainte însă de a intra în adevăratul subiect, cred că este necesar a aminti, așa în fuga condeiului, modul cum este privită profilaxia bolilor venerice în zilele noastre și starea de dezvoltare la care dânsa a ajuns. După ce vom fi făcut această mică incursie în domeniul chestiunilor de actualitate, tratând primele începuturi de luptă antivenerică în Principatele-Române, se va putea foarte ușor face o comparație între trecut și prezent, primele încercări făcute la noi pe acest teren vor fi judecate în lumina actualității. După tratarea acestui interesant capitol, voi face o descriere a măsurilor de profilaxie, cari existau pe atunci în diferitele state ale Europei; această nouă paralelă fiind de asemenea de un real folos și stabilind o legătură, se va evidenția tot mai mult modul cum cunoștințele din acest domeniu au pătruns peste granițele țării noastre și s'au încetățenit la noi. Aceste sunt principalele probleme ce mi le-am pus și pe cari voi căuta să le tratez în prezenta lucrarea. Rămâne la aprecierea onoratului Juriu și a cititorului îndecomun de a se pronunța dacă obiectivele ce mi le-am fixat au fost cel puțin în parte ajunse.

Considerațiuni generale asupra profilaxiei boalelor venerice

Pentru foarte multă lume, bolile venerice își dătoresc răspândirea lor prostituatelor. Această concepție datează de câteva sute de ani și există până în zilele noastre. Prostituția fiind socotită ca singurul factor preponderant în răspândirea veneriilor, contra ei s'a năpusit (dacă îmi este permisă această expresiune) întreg oprobiul public și toate măsurile administrative. Supunerea prostituatelor la diferite măsuri supăraătoare: arestări, vizite, trimiterea celor bolnave în spital, cam aceasta este caracteristica luptei antivenerice chiar și în zilele noastre. Problema nu este așa de simplă cum pare la prima vedere. Intervin atâția și atâția factori, asupra cărora de multe ori nu putem acționa. Rădăcinile răului sunt înfipte cu mult mai adânc în societatea omenească, își trag hrană din diferitele defecte ce există în organizarea ei. Lupta contra bolilor sociale, în contra veneriilor în cazul nostru, se ridică la însemnătatea unei probleme de guvernământ, unei nevoi naționale. Pentru a obține rezultate apreciable, privirile noastre trebuie să se îndrepteze în toate direcțiile, trebuie să luptăm pe multe fronturi, ferindu-ne ca de cea mai mare primejdie: *de a fi unilaterali*.

Aceste fiind spuse, voiu enumera în mod fugitiv diferitele modalități, după cari acționând reușim să avem rezultate satisfăcătoare.

I. Profilaxia morală

Pentru a putea feri tinerele generații de primejdia veneriană, este absolut necesar ca ele să știe de existența ei. De câte ori nu auzim: „N'am știut Domnule Doctor“, sau, „de unde era să știu?“ Prin urmare lupta contra ignoranței, popularizarea pe o scară cât mai întinsă a cunoștințelor de igienă sexuală, muncă adsiduă pentru luminarea celor mulți: aceasta este arma ce trebuie să o folosim în contra ignoranței. Educația cea mai bună, luminarea cea mai perfectă asupra igienci sociale ar putea-o primi copiii, în familiile lor.

Mama pentru fete, tătăl pentru băeți, ar putea să fie cei mai buni educatori. Dar cum putem să pretindem să dea lumină acei cari singuri au nevoie se fie luminați? Educație sexuală, în adevăratul înțeles al cuvântului, nu primesc nici odraslele familiilor mai culte, cât timp va trece până se va încelățeni această chestiune? Și dacă educația sexuală în familie este deocomdată inexistentă, chestiunea totuși nu este pierdută. Rămân încă multe posibilități pentru a înlătura acest rău. Invățământul obligatoriu, ar putea ajuta la acest scop. Este de sine înțeles, că numai la băeții și fetele din ultimii ani de școală primară, s'ar putea aminti noțiuni de igienă sexuală, dar și acestea cu câtă greutate. Cursurile de complectare prevăzute în legea învățământului primar, sunt mai potrivite pentru scopul de față. Dar cine să facă această educație? Ar trebui un corp didactic pregătit pentru această grea sarcină, lucru care de fapt nu există.

Invățământul secundar oferă de asemenea prilejul de a educa în această direcție, pe elevii claselor superioare. La noi în țară, deocamdată acest desiderat nu s'a transformat în lege ca în alte țări (Franța, Germania, Anglia). Nu se poate deci vorbi de o educație publică asupra pericolului venerian, cel puțin în momentele de față. Acelaș lucru se poate spune despre marea masă a muncitorilor dela orașe. Și ei sunt lăsați în voia întâmplării, constatându-se totuși foloasele reale ce le aduc casele cercuale cel puțin în privința înlesnirii mijloacelor de tratament, deși până astăzi, ele nu au desvoltat pe o scară întinsă educația clasei muncitorești. Din aceste scurte reflexiuni putem foarte ușor, să ne dăm seama că profilaxia morală este aproape inexistentă. Educația maselor prin conferințe, filme de propagandă, broșuri, afișe etc. abia s'a început în mod izolat în diferite părți ale țării. Această frumoasă inițiativă va avea încă mult de luptat până la realizarea practică.

II. Profilaxia socială.

Aci intră chestiunea mult desbătută a prostituției. S'au scris tomuri întregi, s'au preconizat cele mai variate măsuri, pentru a scăpa societatea omenească de acest rău. De foarte multă lume, prostituția, fie ea reglementată sau nu, este considerată ca o plagă a societății omenești. Ea a existat din cele mai vechi timpuri, există și astăzi. Rădăcinele acestei otrăvitoare plante sunt înfipte foarte adânc și toate străduințele de a o smulge și a o arunca, au

rămas zădarnice. Și de unde, cu veacuri înainte, asemenea femei erau bătute în public sau omorite cu pietre, mijloacele de asanare au suferit o evoluție, îndulcindu-se și finzând să combată nu prostituția, ci împrejurările cari favorizează dezvoltarea ei.

Intre aceste împrejurări trebuie să numărăm mizeria, lipsa de ocupație, criza de locuințe la orașe mari, proasta educație, greutățile materiale, cari împedecă contractarea timpurie a căsătoriilor. Vedem deci că luptând contra prostituției, ne angajăm într'o luptă cu așa de multe fronturi, încât greu putem face față tuturor. A te strădui să modifici radical bazele pe cari este așezată societatea omenească, a dărâma și a căuta să scoți din dărâmături, o lume nouă, este o utopie, experimentată fără succes într'o țară imensă, vecină nouă. Se pot lua totuși unele măsuri, cari să previe căderea, să micșoreze numărul prostituatelor. În groaznică luptă pentru existență, femeia este mai slab înarmată decât bărbatul. Ca o ființă cu mijloace de apărare mai puține, are nevoie de protecție, se impune o operă de asistență socială, mai ales la orașe. Înlesnirea femeilor de a ocupa funcții publice, retribuindu-le pe picior de egalitate cu bărbații, crearea de instituții speciale cari să se ocupe cu protecția femeii, toate acestea formează un pas înainte, în vederea scopului fixat mai sus. Tot la măsurile de protecție ale femei trebuie să amintim și legea referitoare la căutarea paternității. În vigoare în Ardeal și Bucovina, aceasta nu există în Franța și dincolo în Țară. Nu intră în competența mea de a-mi exprima părerea dacă legiuitorul a avut sau nu dreptate.

În orice caz este o lege, care protejează copilul, ușurând prin aceasta sarcina mamei. O mulțime de păreri circulă în privința responsabilității penale sau materiale a seductorului. Această problemă a ocupat ș:dințele multor congrese, legiferat însă nu există nimic în țară la noi.

Măsurile de profilaxie socială, în esența lor, tind de a face femeia independentă, de a-i da posibilitatea, să-și câștige existența într'un mod onorabil, punând-o la adăpost din fața primejdiei.

Este un lucru constatat, că cele mai multe prostituate și-au început această rușinoasă meserie pe când erau încă minore. Pe de altă parte se știe că cele mai multe din ele se infectează cu boli venerice, chiar dela început. În Franța există din 1908, o lege destinată exclusiv pentru protecția minorelor. Orice minoră care se dedă la prostituție, când este prinsă trebuie, să apară

năința tribunalului civil. Aci se judecă fiecare caz în parte, și acelea cari au părinți sau rude, sunt predate lor. Dacă nu are pe nimeni, sunt încredințate unor instituții speciale, cari urmăresc educația, îndreptarea și pregătirea delicventelor pentru a-și putea agonisi singure mijloacele de existență, în mod onorabil. În aceste instituții minorele sunt ținute până la majorat. Tot aci este locul să amintim și despre instituțiile de corecție pentru prostituatele înscrise. Pe lângă Spitalul de Femei din Cluj a funcționat asemenea instituție, căutând să aducă pe cele rătăcite pe calea adevărului și dându-le posibilitatea să învețe o meserie onorabilă. Cu regret, trebuie să constatăm, că această operă de asanare morală nu a putut să dăinuiască, din motive, pe cari nu le voiu aminti aci.

III. Profilaxie administrativă și legală

De prezent, la noi în țară există reglementarism în privința prostituatelor. Atât cele din case publice, cât și cele înscrise, cari locuiesc în particular, sunt supuse prin lege examenelor medicale periodice. Cele aflate bolnave sunt internate în spitale, până la vindecare. Desigur că un mare număr scapă acestui riguros control. Prostituatele clandestine, neînscrise, cu mult mai numeroase în toate orașele decât cele dintâiu, constituiesc marea primejdie, contra căreia este foarte greu să luptăm.

Din această considerație și dintr'un spirit de excesiv democratism, o mulțime de autori au început a critica reglementarismul, pledând pentru desființarea lui. Aboliționisții sunt foarte numeroși mai ales în țările anglo-saxone, unde nu există reglementarism. În lunga discuție ce s'a deschis asupra acestei chestiuni, nu s'a spus nici până astăzi cuvântul deciziv. Argumente găsim și de o parte și de alta. Mă feresc a intra în discuția lor, aceasta fiind un lucru foarte anevoios și neinteresând mai de aproape subiectul lucrării mele.

Părerea Domnului Profesor Moldovan este că, în timpurile actuale la noi în țară, oricâte defecte are sistemul reglementarismului, el trebuie menținut. I-se pot aduce modificări, punându-l în concordanță cu progresele realizate pe acest teren în celelalte țări, îmbunătățindu-l și completându-l prin punctele sale lacunare. Ar fi riscat să ne aventurăm în necunoscut, să distrugem ceia ce atât de greu s'a creiat, întronând necunoscutul și seria experiențelor dibuitoare. Sub guvernul trecut, Ministerul Sănătății

pregătise o lege pentru combaterea veneriilor. Ar fi desigur interesant să cunoaştem care este spiritul aceluia proiect de lege, cum rezolvă dânsul această problemă. Prin precipitarea evenimentelor politice, proiectul a rămas proiect şi deocamdată nu putem şti soarta ce i-a fost rezervată. Va vedea vr'odată lumina zilei, sau se va înmormânta în maldărul de dosare, în cari s'au îngropat de multe ori cele mai frumoase intenţii? O punte de trecere între reglementarism şi aboliţionismul complect, o formează legislaţia din ţările nordice (Danemarca, Suedia şi Norvegia).

În aceste ţări, prostituţie reglementată nu există. Prostituţia este asimilată cu vagabondajul şi tratată în consecinţă. În schimb există delictul de contaminaţie (persoana care a infectat pe cineva se pedepseşte cu închisoare). Celor bolnavi li se impune un tratament obligatoriu, care se face de doctori, fie pe plată sau în mod gratuit. Medicul are îndatorirea a anunţa persoanele cari nu urmează regulat tratamentul, acestea, fiind supuse la amenzi severe. După cum vedem rolul medicului este foarte însemnat în această legislaţie. El înlocuieşte autorităţile administrative şi totul depinde de dânsul. Defecte şi lipsuri prezintă toate sistemele, nici unul nu satisface pe deplin necesităţile pentru cari a fost creat, aceasta neimplicând însă suprimarea lor.

IV. Profilaxia prin tratament

„În ziua în care fiecare individ ce suferă de o boală venerică va merge la doctor dela începutul afecţiunii sale şi se va trata îndelungat şi conştiincios, bolile venerice vor scădea şi vor înceta să fie un flagel social (Escher). Este foarte frumoasă afirmaţia acestui doctor francez! Pentru a înlesni mulţimii nevoioase spitalizarea în număr cât mai mare, este nevoie de o înzestrare cât mai bogată a spitalelor de specialitate. Oricât de bine ar fi organizate aceste spitale, nimeni nu-şi va face desigur iluzia că bolnavii odată intraţi, le vor părăsi complect vindecaţi. Pentru blenoragie şi şancru moale vindecarea este posibilă, pentru sifilis, chestiunea se prezintă cu totul altfel. Aci, când infecţia este generalizată, se impune instituirea unui tratament cronic intermitent. Durata acestuia fiind de câţiva ani, înţelege oricine câte greutăţi şi piedici se pun în calea realizării lui. În afară de aceasta, bolile venerice, cu excepţia câtorva complicaţii, se pretează foarte bine la un tratament ambulatoriu. Prin acest mod de tratament bolnavii îşi pot vedea de

ocupațiile lor și nu îngreuiază bugetul statului prin lunga lor spitalizare. Dispensarul medical corespunde de prezent tuturor acestor desiderate. Inițierea a cât mai nu necoase dispensarii medicale, conducerea lor de medici specialiști, cunstituie o armă prețioasă în arsenalul antivenerian. Deocamdată, la noi în țară, aceste dispensarii se găsesc numai în centrele orășanești, iar cele mai multe sunt destinate exclusiv clasei muncitoare. Pentru marea majoritate a populației acestei țări, pentru populația dela sate, nu există posibilitatea unui tratament ambulatoriu. Organizarea dispensarelor la țară, convingerea populației rurale de a se prezenta la consultațiile medicale, a urma conștiincios prescripțiilor ordonate de doctor toate acestea sunt simple dorinți, a căror rezolvare și realizare nu ne va fi dat să o vedem așa curând.

Nu se poate pretinde totul dela stat. Inițiativa particulară trebuie să vină și aci în ajutor. Prin inițierea unei Societăți pentru combaterea bolilor venerice, problema va fi intrat în făgașul realizărilor practice. Această societate, intinzându-și ramificațiile ei în toate centrele și colțurile mai îndepărtate ale țării noastre, făcând o propagandă activă și luminând mulțimea asupra primejdiei venerice, întreținând dispensare acolo unde statul nu le-a inițiat, ar grupa în jurul ei toți oamenii de bine și ar păși la realizarea unei opere, ale cărei rezultate, nu ar întârzia să apară. Deocamdată încă nu s'a ridicat *omul*, care să grupeze în jurul său toate energiile, să se așeze la conducerea unei atari societăți și să pășească în mod sigur și cu hotărâre, pe calea realizărilor practice. Și lucru curios! Aproape toate statele din jurul nostru au asemenea societăți iar la noi până acum nu a luat ființă. Imi vine în gând întâmplarea povestită de Dr. Voina: a fost întrebat în anul 1924 în Belgia, care este activitatea Societății pentru combaterea bolilor venerice în România? Este ușor de înțeles, prin ce echilibristică de cuvinte a trebuit să se salveze din această încurcătură.

V. Lupta contra șarlatanismului

În fiecare zi putem citi în toate ziarele, amunțuri medicale, care de care mai fantastice. Se amintește despre doctori cari vindecă în cel mai scurt timp, în mod definitiv, păstrând cea mai mare discreție, blenoragia, sifilisul, impotența sexuală etc. Aceasta reclamă scandaloasă se lăfăie nestingherită de nimeni. Spiritul de reclamă, care are așa de mare valoare în comerț, s'a introdus și

în sancluarul științei nobile a lui Hippocrat, a prins rădăcini, a crescut și a luat dezvoltarea de astăzi. Cât de mulți nenorociți nu cad pradă acestor manopere de reclamă? Se vindecă absolut sigur sifilisul prin câteva injecții făcute „direct în venă.“! Înafară de aceasta, unde mai punem și reclama care și o fac singure fabricile de preparate medicale și care — durere — umple uneori și coloanele revistelor medicale serioase? Și nu s'a găsit nimeni să rădice glasul? Nu este nimeni să rupă masca acestor șarlatani într'ale Mediciniei? Corpul medical trebuie să se ridice cu toată autoritatea sa pentru a vesteji apucăturile de reclamagii ale unor confrăți cari numai cinste nu-i aduc. Cât de departe suntem de Franța, unde majoritatea Doctorilor cu renume științific, în urma unei tradiții severe, se sfiesc a scrie pe placa ce o au la poartă, specialitatea în care lucrează. Lupta contra șarlatanismului, mai ales în privința bolilor venerice, este de absolută necesitate pentru a-i salva pe cei creduli din ghiarele unor speculanți ordinari.

VI. Profilaxia bolilor venerice în armată.

Cunoscut fiind rolul ce-l au soldații în răspândirea bolilor venerice, amintesc aci că lupta anti-venerică trebuie să cuprindă în sfera ei și forța armată. Nu încere să mă extind. Chestiunea aceasta a tratat-o într'un mod cât se poate de complet colegul și prietenul meu Dr. Crâșmariu Nicolae, în teza sa inaugurală. Nu cred că aş putea să amintesc altceva pe lângă cele amintite Dsa. A-l plagia pe Dsa, nu citez să o fac și nici nu văd motivul pentru ce aş face-o! Cei cari doresc să cunoască chestiunea, vor găsi în teza Dsale toate datele necesare, tratate cu pricepere și cu competență, fapt ce l'a constatat Onor. Juriu de promoție, aducându-i toate laudele sale. Nu am putut totuși să trec cu vedere această latură a problemei și să nu amintesc în treacăt însemnătatea ei.

VII. Profilaxia personală

Este lucru știut că cel mai bine se poate apăra individul de o primejdie atunci când este conștient de dânsa, cunoaște mijloacele de apărare și le aplică singur. Singură profilaxia personală ar putea să scadă în mod simțitor numărul infecțiunilor venerice. Afirmățiunea mea are doar o valoare teoretică „ar putea să scadă“, în realitate, ea nu scade aproape de loc. Pentru a putea face o profilaxie personală este nevoie de o anumită educație, de răbdare și

tenacitate, calități pe cari foarte rar le întâlnim la aceiaș persoană. Din observațiile mele personale, pot să afirm că profilaxia personală este practică foarte puțin, chiar între studenții ultimilor ani dela Medicină. Nu se poate invoca motivul că dâșii nu o cunosc. Despre celelalte Facultăți nici nu poate fi vorba. Numai astfel se explică faptul că studenții universitari plătesc un tribut atât de oneros bolilor venerice. Și dacă studenții, pătură cultă a societății nu știu să se păzească singuri de pericolul venerian, ce să zicem de populația satelor unde domnește cel mai negru întuneric privitor la această chestiune. In privința aplicării acestui mod de profilaxie, sunt foarte sceptic. Nu se va aplica niciodată așa cum indică știința și e foarte mare păcat. Tocmai metoda cea mai sigură, aceia are soarta de a fi neglijată și disprețuită!

Câteva date istorice asupra apariției sifilisului în Ardeal

Nu pot trece direct la chestiunea răspândirii bolilor venerice în Principatele-Române, fără să amintesc câteva date istorice despre răspândirea lor în Ardeal. Și aci, după cum vom vedea și în altă parte a lucrării noastre, se face o întrebuițare vicioasă a expresiunilor. Bolile venerice sunt sinonimul sifilisului și invers.

Pentru tratarea acestei chestiuni m'am servit de notele Dr-ului Stanca și Balint, cât și ale Docentului Bologna, publicate în Revista Științelor Medicale 1925.

Pe câtă vreme în Principatele-Române, bolile venerice (sifilisul) apare mai târziu, în Ardeal, al cărui centru de gravitație era situat în apus, ele își fac apariția aproape simultan cu acele țări.

Interesantă este o afirmațiune a lui Gaston Vorbery, după care, în armatele cari au luptat în Italia sub conducerea lui Carol al VIII, s'ar fi găsit un grup de călăreți albanezi și unul de călăreți de Români din Ardeal. La întoarcerea lor în patrie, în urma căderii Neapolului, ei răspândiră boala cea nouă printre cei de acasă. Nu știm ce crezare se poate acorda acestei simple afirmațiuni, în orice caz ea este acceptabilă.

În anul 1500, într'o scrisoare adresată savantului Conrad Celtes, Valentini Kraus face prima mențiune asupra apariției sifilisului în Brașov: „Gallus apud nos primum incepit saevire atrociter“.

În anul 1501 boala cea nouă este amintită în documentele Sibiene, înființându-se chiar un spital de izolare pentru acești bolnavi.

Boala se găsește amintită în lucrările răslețe ale diferiților medici unguri în tot decursul secolului al XVII-lea. În secolul al XVIII-lea, în urma războaelor neconținute dela granița meridională a fostei monarhii austro-ungare, datorită nesfârșitelor mișcări de trupe, boalele venerice se lătesc pe o scară foarte întinsă în Banat, în munții apuseni și în regiunea Brașovului și a Sibielui.

În timpul domniei împărătesei Maria Theresia, Banatul era considerat ca loc de exil pentru derbedeii și prostituatelor din

Viena. Având în vedere faptul că trupele austriace cari au ocupat Oltenia treceau prin Banat, considerând pe de altă parte legăturile vii ce au existat între orașele Brașov, Sibiu și Țările-Românești, nu ne putem închipui că această stare de lucruri, să nu fi avut repercusiuni asupra situației sanitare de dincolo de munți. În secolul al XVIII-lea și începutul celui de al XIX-lea, veneriile se pare că au luat o întindere mare căci autoritățile administrative, greoaie de altfel în acțiunile lor, se pun în mișcare, luând anumite măsuri.

Printre acestea trebuie să amintim înființarea de infirmerii antiveneriene în Ardeal și Banat, încercările de reglementare a prostituției în orașe și un început de control foarte rudimentar la sate, exercitat de chirurgi.

În această serie de măsuri profilactice intră și tipărirea primei cărți medicale românești, care tratează despre boalele venerice intitulată: „Invățătura adevărată pe scurt a vindeca boala sfranțului“, apărută în 1803 la Petru Barth în Sibiu. Nu se cunoaște adevăratul ei autor. După toate probabilitățile ar fi Dr. Neustädter, autor al mai multor altor cărțicele românești de popularizare a pericolului venerian.

Inceputul profilaxiei boalelor venerice în Principatele-Române

Este de sine înțeles că numai după ce bolile venerice au ajuns a fi răspândite pe a o scară mai întinsă, abia atunci a început lupta în contra lor. Nu știm nimic precis, despre existența bolilor venerice în Principate înainte de anul 1800. După afirmațiunile Drului Petrescu G. Z. câțiva străini, cari au făcut călătorii prin Principatele-Române, în descrierile ce le-au lăsat asupra acestor țări, amintesc și de existența bolilor venerice. Nu se poate pune mare preț pe aceste observațiuni datorită faptului, că ele sunt făcute de oameni străini de Medicină. După profesorul I. Felix, care a fost lungă vreme, Directorul Serviciului Sanitar, veneriile au fost importate în România prin dese invazii ce le făceau armatele vecine în teritoriul ei cam pe la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul celui de al XVIII-lea. Răspândirea lor în Moldova se datorește armatelor poloneze și rusești, iar în Muntenia celor austriace și rusești. O întindere mai mare iau ele, începând din al treilea deceniu al secolului al XIX-lea și de atunci merg în mod progresiv până în zilele noastre. Din acest timp datează și primile scrieri cari tratează acest subiect. Toate aceste scrieri sunt mai mult broșuri de popularizare, de cât opere științifice. Voiu enumera aci, conducându-mă mai mult după documentată lucrare a Drului Gheorghe Zaharia Petrescu, principalele scrieri, ce s'au păstrat până în zilele noastre.

Cea mai veche scriere este a unui Dr. Episcopescu, fost câteva vreme medicul poliției orașului București. Cartea este intitulată: „Oglinda sănătății și a frumuseții omenești”, ieșită de sub tipar în anul 1829. Scrisă cu intenția de a fi pe înțelesul tuturor, se mulțumește a face o descripție a simptomelor caracteristice bolilor venerice, neamintind nimic despre mijloacele lor de combatere.

Din anul 1837 avem lucrarea lui Sebeni intitulată: „Scula-

mentul bărbaților și al femeilor.“ Pe lângă descrierea simptomelor, întâlnim în aceasta carte și câteva noțiuni de tratament.

Interesantă este lucrarea lui Karol Munde: „Descrierea cu deamănuntul asupra Așezământului de cură cu apă rece și asupra Metodului de tămăduire a lui Prisiņ del Grefenberg.“ Tălmăcită din nemțește în românește, București în tipografia Sf. Sava 1840. Acest autor este un mare dușman al tratamentului mercurial, ce se aplica pe atunci tuturor bolilor venerice și se exprimă cu următoarele cuvinte: „... căți au trebuit să ia porții mari de mercur, ca se să tămăduiască de un sculament sau de un șancăr de care pătimea. Căți alți mulți s’au prăpădit din pricina mercurului fără să fie bolnavi de boale lumești.“

Tot în acest an apare și lucrarea: „Encolpiul Doctorilor sau Medicina Practică.“ Autorul ei este un om erudit, arhimandritul grec și doctor în Medicină, numit Dionisie Pyru Tesalianul. Cartea a fost scrisă în limba grecească și a fost tipărită la Atena. În românește este tradusă de Postelnicul Dumitru Cornea.

Fără să dea deslușiri mai amănunțite, autorul face următoarea afirmațiune: „boala venerică în țările Românilor păsește cu cumplire.“

Cu totul în contradicție cu această lucrare, Doctorul Vârnab în teza sa inaugurată: „Rudimentum Physiografiae Moldaviae“ susținută la Budapesta în 1836, afirmă că: „Syphilis ruri rarior, în oppidis et civitatibus non infrequens“ și spune că țărani sub numele de cel-perit înțeleg o mulțime de boale de piele. Că sifilisul, și în general bolile venerice erau mai frecvente la orașe, ne-o mai spune și I. Felix. Abia după introducerea serviciului militar, soldații, eliberându-se de sub arme, duc boala la sate.

Caracteristica tuturor lucrărilor amintite mai sus, este faptul că, autorii lor sunt cu toții uniștiți. Pentru ei șancrul moale, șancrul tare și blenoragia sunt una și aceeași boală, apărând însă sub diferite forme. Șancrul se poate transforma în blenoragie și viceversa. Vina acestor credințe eronante nu o poartă ei. Așa era starea cunoștințelor pe acea vreme. Nu se descoperiseră încă agenții lor patogeni. În țările din apus, după Ricord, începuse să se facă diferențierea, să se privească șancrul și blenoragia ca două boli distincte; aceste păreri trecură abia târziu hotarele Principetelor-Române. Nu li se poate lua în nume de rău acestor autori, că nu au ținut pas cu progresele realizate în domeniul venerologiei. Căți dintre doctorii din

zilele noastre nu păstrează cu sfințenie concepțiile medicale ce și le-au format în timpul școlărității și nu vor, cu nici un preț să renunțe la ele! Și în Medicină, ca și pe toate terenurile științifice, întâlnim spirite conservatoare și refractare tuturilor inovațiilor. Din punct de vedere al profilaxiei bolilor venerice, aceste cărți prezintă puțină valoare. În afară de descrierea simptomatologiei și câteva noțiuni de tratament, ele nu ne dau alte date.

Inceputul reglementării prostituției

Și în Principatele-Române, ca și în toate țările de altfel, lupta antivenerică s'a început cu măsurile ce s'au luat în contra prostituției. Se începe deci și la noi cu supravegherea acestor femei, supunerea lor la vizite medicale periodice și internarea celor bolnave. Bolile venerice, lățindu-se foarte mult mai ales în orașul București, pun pe gânduri autoritățile. Îngrijorarea lor se manifestă foarte evident din următorul act, adresat de către Prefectura Poliției orașului București, Doctorului Constantin Istiotis. Acest act pare a fi cel mai vechiu și de aceea merită să-l reproduc în întregime, așa cum îl găsim în cartea Dr-ului Gheorghe Zaharia Petrescu

Agia poliției București

anul 1831 Martie 23

No 27

Către D-lui Glavnoi Dohtor Constantin Istiotis.

Hălăduitoarele păcătoase din poliția București după reia obișnuință alor sunt pline de lumească boală și dela dânsile mulți, din ostași și alți hălăduitori bărbați sunt îmbolnăviți de acea boală și se află pătîindu. Care cei mai mulți bolnavi sunt de boala aceasta. Și după neapărată dătorie ce are stăpânirea cu a avea îngrijirea și a întimpina orice fel de rău pentru liniștea și fericirea sănătății tuturor de obște hălăduitori. — De aceea agia pune înaintea D-tale orânduiala ce urmează a fi de acum înainte pentru dânsile, dându D-ta în cunoștința D-lor Dohtori de vâpseli că la fieștecare orânduitu soroh al vizitații să le caute și pe dânsile și pe care o va găsi îmbolnăvită dă o asemenea boală pă toate acelea să le facă cunoscute Dumnealor ceășnicilor ca să facă raport în care raport să să iscălească și D-lor Dohtorii că după acel raport să să facă și cea de cuvîntă pune (re) la cale și de priimire și urmare să aibă agia răspuns.

Vel Agă.

La această adresă Comisia doftoricească a oraşului Bucureşti, face propunerea ca să se strângă odată pe săptămână „cele vădite desfrânate de cinstită agie“ şi să se cerceteze de doctorul plăşii, sau să se orânduiască ipo-hirurgi (subchirurgi) cari să umble din casă în casă şi „să scoţoască boala acestor femei“ ele urmând a achita plate acestor subchirurgi.

În anul 1834, Comisia doftoricească hotărăşte ca odată pe săptămână „comisarul fieştecarei vâpsele (culori) să adune femeile de lume într'un loc hotărît, iar doctorul vâpselei cu moaşa să le vizitese şi pe cele bolnave, să le trimită la spital“ şi totodată să li se pună în vedere acestor femei, ca imediat ce se vor simţi bolnave, să se anunţe comisiei pentru a fi trimise la spital. Foarte interesant pentru acele timpuri este constatarea ce o face un oarecare Vel-Agă Ioan Manu. După dânsul, toate măsurile luate contra prostituatelor nu vor fi de nici un folos, dacă nu se ia nici o dispoziţie relativă la bărbaţii bolnavi, căutând de a-i trimite şi pe aceştia în tratamentul spitalelor.

Această din urmă foarte chibzuită măsură este de actualitate şi astăzi. Deşi este preconizată înainte cu opt decenii ea nu s'a realizat nici până în zilele noastre. Acest prevăzător bărbat recomandă şi vizitarea servitorilor şi servitoarelor dela diferite curţi boereşti. Dânsul îşi dăduse perfect de bine seama de rolul ce îl joacă această clasă socială în răspândirea bolilor venereice. Se atinge, după cum vedem, p'în această propunere şi chestiunea prostituatelor clandestine, servitoarele formând o parte în semnată din această ultimă categorie.

Autorităţile administrative s'au văzut silite de a reînoi din timp în timp aceste ordine. Cu toate acestea, vizitarea prostituatelor s'a făcut în mod foarte neregulat şi cum era să se facă atunci, când şi astăzi în multe părţi ale ţării există aceeaşi neglijenţă, aceeaşi incurie ce a existat cu 80 de ani în urmă?

În anul 1843, Sfatul Administrativ Extraordinar al Munteniei, în urma unui raport a Marelui Vornic Barbu Ştirbei către Domn, încuviinţează să se facă catagrafia (statistica) femeilor publice: „şi ştiindu-se odată numărul lor, se va pofti mai întâiu ctitoriasca Epitropie a Spitalului Brâncovenesc ca să primească în acel spital, un număr din acele bolnave precât mijlocele-i va ierta, iar numărul ce după aceasta va rămâne, să se împartă la cele trei spita-

luri, precum al Iubirii de oameni, la al Colței și al Sf. Pantelimon, după mijloacele fiecăruia.“

În vreme ce, relativ la măsurile administrative ce s'au luat în contra prostituției în Muntenia, am putut să amintesc cele de mai sus, nu pot face acelaș lucru pentru Moldova. După I. Felix puțin timp după promulgarea regulamentului organic, la începutul celui de al patrulea deceniu al veacului al XIX-lea, s'a instituit în Moldova supravegherea prostituției, slabă și neregulată după cum a fost și în Muntenia. Pe câtă vreme în Muntenia, în lupta antivenerică s'a recurs și la alte mijloace, după cum vom vedea mai la vale, la Moldoveni acesta a fost singurul mijloc de combatere al veneriilor.

Profilaxia prin tratament

Instituindu-se un control mai serios al prostituatelor, cele aflate bolnave, trebuiau internate într'un spital, unde să primească tratamentul cuvenit. În Regulamentul spitalelor Eforiei din anul 1832, s'a prevăzut înființarea unui spital, destinat exclusiv „pentru bubă'uri, cum râie și alte jivine cum și pentru patimi lumești.“ Printre motivele principale cari prevedeau înființarea acestei secții speciale de Dermato-venerologie, trebuie să considerăm și faptul că bolile lumești erau privite de boli rușinoase, impunându-se astfel izolarea acestor bolnavi de ceilalți suferinzi.

Eforia se vede că nu a realizat încă punctul său din program, căci Doctorul Istiotis convoacă Comisia Doftoricească: „pentru punerea la cale a întocmirii spitalului păcătoaselor aflătoare în politia București. Se decide înființarea unui spital vremelnic la Mărcuța în anul 1834. Cu conducerea acestui Spital a fost încredințat Dr. Gusi. După vr'o jumătate de an de funcționare, spitalul se închide la începutul anului 1835, paturile fiind transportate la Filantropia. Guvernul a rămas tare încântat de munca depusă de Gusi și i-a făcut cadou o tabachere de aur. Că acest spital a avut o oarecare însemnătate, se poate deduce din faptul că Sfatul Administrativ i-a hotărârea: ca în fiecare an când se va face bilanțul casei spitalelor „din sumele ce eventual ar prisosi, să se înființeze un asemenea vremelnic spital pentru tămăduirea, unui număr pătrunși de asemenea boale.“ După toate probabilitățile, asemenea vremelnice spitale au existat în intervalul dintre 1835—1838 și în alte orașe ale Munteniei. Din lipsă de fonduri, cu cari să se întrețină ele au avut o durată efemeră. Chestiunea tratamentului a fost iarăși neglijată cam până la anul 1843. Departamentul din lăuntru (Ministerul de Interne), în fruntea căruia se găsea Marele Vornic Barbu Știrbei, om de acțiune și energic, intervine în acest an la Eforie, rugând'o să pună la dispoziție 100 de paturi, pentru tratamentul bolnavilor venerici. Eforia târăgănează chestiunea, până la începutul anului 1844, când anunță

că a pregătit 30 paturi la Spitalul Colței și alte 30 la Sf. Pantelimon.

Prin stăruința omului de acțiune care era Barbu Știrbei, se înființează spitale venerice în toate orașele, capitale de județ.

Ele au fost puse sub conducerea medicilor județeni, cari posturi erau înființate în Muntenia din 1842. Bazat pe existența acestor spitale, Marele Vornic Barbu Știrbei face cunoscut în anul 1845 „lăcuitorilor acestui prințipat și mai cu osebire sătenilor, că vericarea parte bărbătească sau fumeiască, ce va fi pățimind de boală lumească, să meargă îndată la scaunul județului și să-se arale la Cărmuire, unde va găsi adăpostire cu toate cele de trebuință, spre odihmă, hrană, bună îngrijire prin într'adins Doctor . . . etc.”

Cu toate străduințele depuse, aceste spitale au funcționat f. rău. Unele din ele au fost închise din când, în când, lucrul acesta întâmplându-se mai ales în decursul iernii, din cauza lipsei combustibilului pentru încălzit. În aceste spitale au fost tratați și alți bolnavi decât cei venerici. Având mereu de luptat cu nevoile financiare, pe cari Ocărmuirea, din lipsă de fonduri, nu le putea satisface pe deplin, spitalele venerice își închisea rând pe rând porțile. Despre starea precară în care se găseau aceste instituțiuni, ne spune Doctorul Novara într'un raport adresat Comitetului Dolforicesc că: locuitorii județului „alerg la doctoricescul ajutor, iar spitalul veneric ce este informat cu toate trebuincioasele sale, stă închis anul acesta“. Să nu ne facem iluzii în privința numărului de paturi pe cari le aveau aceste spitale.

Numărul paturilor rareori trecea de 15, capacitatea de spitalizare era deci foarte redusă. Activitatea acestor spitale a durat până la anul 1848, deși unele din ele și-au închis din când în când porțile. În toalea este suspendată în anul 1848, cu izbucnirea epidemiei de holeră. În fața spaimei, ce o deslănțuia acest groasnic flagel, cine mai avea vreme să se gândească la bolile venerice. După stângerea epidemiei de holeră, chestiunea bolilor venerice revine iarăși pe tapet. Comandanții armatelor străine exercitau presiune asupra ocărmuirii, căci prin bolile venerice se aducea „vătămare nu numai lăcuitorilor pământeni, dar și străinilor ostași.“ Pe la anul 1851 era Domn fostul Mare Vornic Barbu Știrbei. Marele Vornic din timpul acesta D. Filipescu face la rândul sau o intervenție la Vodă, pentru a dispune să se reînființeze în fiecare județ câte un spital, așa cum hotărîse Sfatul Administrativ la 1843 și în

urma cărei hotărâri, se și înființaseră deja. Domnitorul Știrbei, foarte cunoscător în această chestiune, aprobând cererea spune că de astă dată să se facă: „cu un chip serios și îndeplinitor sfârșitului ce se cere.“

Nu a mers totuși așa de repede cu reînființarea acestor spitale.

Marele neajuns era lipsa de localuri. La sfârșitul anului 1851, Sfatul administrativ holărise să se închirieze câte o casă pentru spitalele din capitala județelor. Pe la jumătatea anului 1852, spitalele nou înființate, au început să primească bolnavi. Cu supravegherea acestor Spitale sunt însărcinați doi medici revizori. La sfârșitul domniei lui Barbu Știrbei spitalele nu se mai desființează. Ele încep să primească în tratamentul lor și alți bolnavi decât cei venerici. Lucrul acesta îl stabilește la 1857 Caimacanul Alexandru Ghica. Aceste spitale au format nucleul, în jurul cărora s'au dezvoltat spitalele județene de astăzi. Deși nu au făcut cine știe ce ispravă, ele ne sunt o mărturie vie a eforturilor ce trebuie depuse, când totul este de creiat din nou. Barbu Știrbei, atât ca Mare Vornic, cât și ca Domn și-a creat un mare merit pe acest teren și poate fi privit, după cum ne spune doctorul Gheorghe Zaharia Petrescu ca întemeietorul spitalelor județene din Muntenia.

Lupta contra șarlatanismului

Pe lângă tratamentul ce se făcea pe atunci în spitalele de județ, marea majoritate a poporului, ca și în zilele noastre de altfel, se îngrija în mod empiric. Existau și atunci pe la sate, cât și prin mahalalele orașelor babe, cari se îndeletniceau cu vindecarea diferitelor boale. Că aceste babe erau în mare cinste și chemate de toți în ajutor, ne-o dovedește o jalbă pe care 35 de negustori din Ploești o trimit Departamentului din lăuntru cerând „de a se slobozi polcovniceasca Smaranda văduva, proprietară cinstită din mahalaua S-ții Impărați, cunoscută tuturor, să-și întrebuințeze știința ce are încă dela părinți de a tămădui felurimi de boale adecă râni, bube felurimi, răe, lepră și de patimi lumești și altele și care întrebuințează a sa știință de sunt trecuți treizeci de ani.” Interesantă este propunerea unui anumit Doctor Lucaci, care cere sancțiuni împotriva celor ce iau în tratament boli venerice prin următoarele cuvinte: „oricare șarlatan fie bărbat ori muiere care se va îndrăzni a lua asemenea boală sub cură să fie pedepsit întâia dată cu închisoare de patru luni, a doua oară cu un an și a treia oară cu trei ani că pe o asemenea boală șarlatanii numai o îneacă în trup în loc să o vindece, căci prin cura lor făcându-se de obște cu afumătură mercurială și prin nealegerea și nepotrivirea doctoriilor otrăvitoare, fără ca să cunoască caracterul boalei și constituția bolnavului dărapână pentru totdeauna.” Un alt raport medical spune de un oarecare Vasile Popovici că „se amestecă la căutarea boalelor venerice, la epilepsie și altele, fie și incurabile nu prea îi pasă, numai să poată lua bani după tocmeala ce o face cu un preț destul de strălucit.” Din aceste două rapoarte medicale, scrise într'o limbă atât de plină de farmec, ne putem face foarte ușor o părere asupra situației de atunci, care dăinuște și în zilele noastre.

Acelaș „numai să poată lua bani” este crezul multor confrați, a căror reclame scrise într'un stil bombastic, umplu coloanele tu-

turor ziarelor. Cât de departe suntem de lunile de închisoare pe cari le cerea ca pedeapsă Dr: Lucaci, cu atâtea decenii în urmă, contra tuturor șarlatanilor? Aceiaș „afumătură mercurială“ întâlnim astăzi la sate iar la orașe specialiști improvizați „îneacă“ bolile venerice în trup, în loc să le vindică! Și legea este neputincioasă în fața lor, căci asemenea lege nu există.

Scurtă privire asupra luptei antivenerice în Statele Europel (1750-1850)

În timpul când în Principatele-Române, bolile venerice se strecurau furiș peste graniță, primejdia lor era de multă vreme cunoscută în țările din apus. Răul le lovise cu mult înăntea noastră, ele au început să se apere. Glasuri autorizate se ridicaseră, semnalând primejdia.

Astfel în Germania, la Göttingen în anul 1780, profesorul Ernst Gottfried Baldinger se străduiește din toate puterile să lumineze poporul asupra primejdiei venerice.

La anul 1779, Iohan Peter Frank, un pionier al igienei sociale, stabilește și un oarecare plan de luptă contra veneriilor. Între măsurile recomandate de dânsul găsim: reglementarea prostituției, luptă nemiloasă contra prostituției clandestine, tratamentul bolnavilor până la completă lor vindecare. Pe lângă acestea mai indică ca mijloace eficiente de luptă: luminarea publicului și tratarea celor bolnavi de medici specialiști.

Aproape aceleași păreri le împărtășește în anul 1791 și Profesorul Gottlieb Hebenstreit din Lipsca. După părerile sale, legile nu pot împiedeca lățirea bolilor venerice.

Este nevoie și de o educație morală și religioasă, care să potolească instinctul sexual. Tot dânsul recomandă și căsătoria de timpuriu a tinerilor pentru a-i opri de a cădea în brațele desfrâului.

Idea profilaxiei morale prin propagandă între intelectuali, o exprimă mai clar la sfârșitul vreacului al XVIII-lea doctorul Thode din Copenhaga, care și publică o carte de popularizare. (Cf. Bologa „Răsfoind file îngălbenite.“ v. bibliografie).

În 19 Martie 1804, Friedrich Wilhelm III. din Prusia, printr'un decret-lege ordona instituirea tratamentului, imediat ce individul s'a îmbolnăvit. Se realizează deci, cel puțin pe hârtie, desideratele exprimate de Frank. Măsurile luate în diferite state contra prosti-

tuției nu au fost decât în parte realizate, de unde și rezultatele slabe ce s'au obținut.

Resultatele de puțină valoare, obținute în lupta antivenerică prin măsurile indicate mai sus, au determinat deslănțuirea curentului aboliționist, care își are originea în aceste timpuri.

În Franța, după clasificarea adoptată de M. Carie măsurile privitoare la reglementarea prostituției, cuprinse între anii 1750—1850, formează începutul epocii moderne.

În anul 1778, în 6 Noembrie, locotenentul de Poliție Lenoir semnează o ordonanță cu cinci articole, precizând îndătoririle prostituatelor și condițiile în cari ele pot fi primite de proprietarii de locuințe. Acest prefect de Poliție, raportor de altfel și la Consiliul de stat, era un foarte bun administrator și în anul următor înființează la Spitalul General o sală destinată pentru venerici. El căuta să curme răul la rădăcina lui.

În jurul acestei faimoase ordonanțe s'au iscat interminabile discuții. Spiritul acestei ordonanțe trăește în articolul 10 din legea, care a apărut în anul 1791. Ordonanța apărută sub Imperiu în 1811 și semnată de Prefectul Poliției Pasquier, păstrează și dânsa caracterul celei dintâlu. Măsurile primei ordonanțe se găsesc amintite în legile municipale din 1837 și 1855. Prin cele cinci puncte din prima ordonanță, s'a fixat pentru totdeauna bazele reglemene tarismului în Franța. Din această constatare, se desprinde în mod destul de clar spiritul de adevărat organizator a lui Lenoir, ideile sale validându-se și după trecerea unui secol.

Concluziuni.

1. Lupta antivenerică, pentru a da rezultate, trebuie să facă uz de toate mijloacele, pe cari știința actuală i-le pune la dispoziție.

2. Prin mijloace izolate nu se obțin decât rezultate slabe, cari nu recompensează eforturile făcute și energia cheltuită în această direcție.

3. Profilaxia personală promite cel mai mult și trebuie să luptăm pentru a-i câștiga tot mai mulți aderenți.

4. În răspândirea bolilor venerice în Principatele-Române, vina cea mai mare o poartă armatele de ocupație ale vecinilor, cari se infectaseră cu mult mai înainte. Răspândirea lor în Ardeal este de dată mai veche, fapt ce se datorește în cea mai mare parte legăturilor ce le avea această provincie cu Apusul.

5. Armata națională, de curând înființată, a deschis bolilor venerice drumul înspre statele neinfectate.

6. Și în Principatele-Române, ca și în toate țările de altfel, lupta antivenerică începe cu supravegherea prostituției și internarea femeilor bolnave.

7. Spitalele județene din Muntenia își dădoresc, în cea mai mare parte, existența lor nucleelor de infirmerii antiveneriene, înființate grație energiei și spiritului de organizare a lui Barbu Știrbei.

8. Pericolul venerian a fost semnalat în Principatele-Române cu mult mai târziu decât în celelalte țări, în consecință și măsurile de prevenire sunt de dată mai recentă.

9. Măsurile luate de organele administrative în contra bolilor venerice s'au extins asupra întregii țări abia după unirea Principatelor și înființarea Direcției Generale a Serviciului Sanitar.

Văzută și bună de imprimat:

Cluj, la 28 Iunie 1927.

Decanul Facultății:

(ss) Prof. Dr. Titu Vasiliu

Președintele tezei:

(ss) Prof. Dr. C. Tătaru

Bibliografie

1. *Dr. G. Z. Petrescu*: Studiu asupra cauzelor lăfirii și stării actuale a sifilisului în România.
2. *Dr. I. Felix*: Rapport general despre Igiene Publică și despre Serviciul Sanitar al Regatului României pe anul 1892.
3. *Dr. I. Felix*: Tractat de Hygienă Publică și Poliția Sanitară. Partea I și II. București 1870—1889.
4. *Centenaire de Pasteur*: Congrès International de Propagande D'Hygiène Sociale et d'Education Prophylactique Sanitaire et Morale (Paris 24—27 Mai 1923).
5. *Dr. M. Carle*: La Prophylaxie des Maladies Vénériennes (1921).
6. *Dr. Henry E. Sigerist*: Die Bekämpfung der Geschlechts-Krankheiten in früheren Zeiten.
7. *Dr. Adolf Schauenstein*: Handbuch der öffentlichen Gesundheit in Österreich.
8. *Dr. Johan Nep. Iskordink*: Militärische Gesundheits Polizei K. u. K. Oster. Armee. Band II.
9. *Dr. Joseph Berut*: Die Öffentliche Krankenpflege zum Gebrauch.
10. *Dr. Ernst Benjamin Gottlieb Hebensreit*: Lehrsatze der medizinischen Polizeiwissenschaft. Leipzig 1791.
11. *Charles Davenberg*: Histoire des Sciens Medicales, Paris 1870.
12. *Proksch*: Geschichte der Venerschen-Krankheiten, Bonn 1895.
13. *Dr. Crâșmariu N.*: Lupta antivenerică în armată în timp de pace și războiu și în marină. Teză, Cluj 1927.
14. *Dr. Spiru Constantinescu*: Tratatamentul blenoragiei, considerațiuni istorice. Teză, București 1920.
15. *Dr. D. Stanca și Z. Balint*: Contribuții la istoricul sifilisului în Ardeal. Revista Științelor Medicale No. 8. 1925.
16. *Dr. Valeriu Bologa*: Observațiuni și întregiri la articolul Dlui Dr. D. Stanca, ibidem No. 9, 1925.
17. *Dr. V. Bologa*: Răsfoind file îngăbenite Din începuturile luptei bolilor venerice. Revista Sănătății I No. 8.
18. *Dr. V. Bologa*: Observațiuni asupra unor factori ce determină extinderea boalelor venerice în războiu. Clujul Medical No. 8. 1920.
19. *V. Gomoiu*: Din istoria medicinei în România.

